

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 422/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], toho času vo väzbe v [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Michaličkom, advokátska kancelária, Vajslova 11, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky práva a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 156/2015 v súvislosti s rozhodovaním o väzbe sťažovateľa a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 156/2015 v súvislosti s rozhodovaním o väzbe sťažovateľa.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 301/2015 z 24. júla 2015 vzatý do väzby.

Sťažovateľ namieta, že podaním zaslaným okresnému súdu 11. novembra 2015 sa jeho obhajca ospravedlnil, že sa nemôže zúčastniť neverejného zasadnutia o väzbe sťažovateľa, ktoré bolo okresným súdom nariadené na 12. november 2015, a to z dôvodu ošetrenia člena rodiny. Obhajca sťažovateľa zároveň požiadal o zmenu termínu neverejného zasadnutia. Okresný súd 12. novembra 2015 podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku ustanovil sťažovateľovi náhradného obhajcu, pričom neverejné zasadnutie vykonal v pôvodne nariadenom termíne a uznesením sp. zn. 29 T 57/2015 z 12. novembra 2015 podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe a zároveň zamietol jeho žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením č. k. 3 Tos 156/2015-842 z 3. decembra 2015 tak, že túto podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že náhradný obhajca mu bol ustanovený v deň konania neverejného zasadnutia, pričom s vykonaním neverejného zasadnutia súhlasil napriek „*skrátenej lehote*“, v dôsledku čoho sťažovateľovi „*nebola dostatočne poskytnutá kvalifikovaná obhajoba*“. Podľa názoru sťažovateľa „*náhradný obhajca nemal dostatočný čas na oboznámenie sa s celkovým obsahom vyšetrovacieho spisu a to vzhľadom na jeho rozsah (samotný vyšetrovací spis má viac ako 400 strán a priložený znalecký posudok má rovnako viac ako 400 strán)*“. Sťažovateľovi teda nebola prostredníctvom náhradného obhajcu v dostatočnej miere daná príležitosť vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam významným pre rozhodovanie o väzbe, ako aj účinným spôsobom predložiť dôkazy a uviesť argumentáciu proti ďalšiemu trvaniu väzby. Porušenie svojho základného práva na obhajobu vidí sťažovateľ aj v tom, že mu bolo umožnené poradiť sa pred konaním neverejného zasadnutia s náhradným obhajcom iba v rozsahu desiatich minút a aj to za prítomnosti ďalších osôb, teda v rozpore s § 34 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa názoru sťažovateľa „*ak advokát poskytuje obhajobu zrejme v rozpore s právami a právom chránenými záujmami obvineného, súd by mal postupovať v súlade so zákonom a takto poskytnutú právnu ochranu by nemal akceptovať, pretože by konal v rozpore s oprávnenými záujmami obvineného...*“.

Sťažovateľ tvrdí, že v danom prípade neboli naplnené podmienky pre ustanovenie náhradného obhajcu, keďže v tom čase účinné znenie Trestného poriadku v § 42 ods. 1 taxatívnym výpočtom stanovovalo túto možnosť iba na účel výsluchu obvineného v prípravnom konaní, hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie, a teda nebolo možné uvedený postup aplikovať v prípade neverejného zasadnutia, ako to urobil okresný súd. Krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu túto skutočnosť nereflektoval. Sťažovateľ namieta tiež záver krajského súdu o tom, že časový priestor v rozsahu jednej hodiny poskytnutý na účely štúdia spisu bol s ohľadom na skutočnosť, že nešlo o rozhodovanie o vine a treste, dostatočný, pričom argumentuje významom kvalifikovanej obhajoby vo vzťahu k skutkovým okolnostiam odôvodňujúcim väzbu.

Napokon poukazuje na skutočnosť, že uplatnenie inštitútu náhradného obhajcu „*je len výnimočným a krajným opatrením*“ použiteľným iba v prípade, ak „*niet iných*

prostriedkov na zabezpečenie riadneho priebehu trestného konania“ , pričom „krátkodobá pracovná neschopnosť nepredstavuje tak vážnu prekážku, ktorá by bezodkladne odôvodňovala potrebu ustanovenia náhradného obhajcu“ .

Sťažovateľ napokon navrhol nálezom vysloviť porušenie označených základných práv a práva krajským súdom „v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 156/2015“ a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 156/2015, a to v súvislosti s rozhodovaním o väzbe sťažovateľa. K porušeniu označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby a o ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby okresný súd v rozpore so zákonom ustanovil sťažovateľovi náhradného obhajcu, ktorý navyše nemal možnosť dostatočne sa oboznámiť s rozsiahlym spisovým materiálom a nebol mu tiež poskytnutý dostatočný časový priestor pre poradu so sťažovateľom pred konaním neverejného zasadnutia.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že namietané konanie krajského súdu nadväzovalo na rozhodovanie okresného súdu a vo svojej podstate bolo konaním a rozhodnutím o osobnej slobode – o väzbe sťažovateľa, pričom na úrovni krajského súdu bolo iniciované sťažnosťou sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 29 T 57/2015 z 12. novembra 2015. Nešlo teda o konanie a rozhodovanie vo veci samej – o vine a treste.

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa porušenia práva sťažovateľa na obhajobu, vyjadreného v čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ústavný súd

už opakovane judikoval, že čl. 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 125/2015, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04) tiež vyplýva, že pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a v prípade zistenia porušenia práva vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy, nie prostredníctvom sťažovateľom označeného čl. 50 ods. 3 ústavy.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, aj v tomto smere ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 113/05, II. ÚS 151/09, II. ÚS 311/2013, IV. ÚS 444/2013, IV. ÚS 444/2013), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľný čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality, a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd, súc viazaný návrhom na rozhodnutie (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), v tomto prípade konštatuje, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 156/2015 v súvislostiach rozhodovania o väzbe, na ktoré sa ním

označené články ústavy a dohovoru vecne nevzťahujú. Keďže neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi postupom krajského súdu a namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru, sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd z tohto dôvodu odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2016